

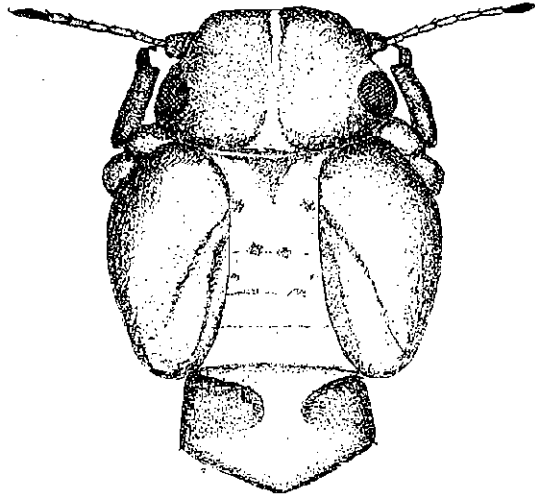
**EUPHYLLURA OLIVINA (ZEYTİN PAMUKLU BİTİ)'
NİN YAŞAYIŞI, ZARARI VE İLÂÇLI MÜCADELE DENEMELERİ.**

**M. AH ANBAROĞLU
Cahit TOKMAKOĞLU**

Homoptera grubunun Psyllidae familyasından olan bu zararlı Akdeniz bölgesi zeytinlerinde, bilhassa çiçek tomurcuklarında zarar yapmaktadır. Bölgemizde Gaziantep'ten Antalya'ya kadar uzanan zeytinliklerde yer yer önemli zararına rastlanmaktadır.

Görünüşü:

Ergini, 2-2,5 mm. boyunda, değişik olmakla beraber umumiyetle esmer gri renkte iri ve yassı başlı, sivri hortumlu olup torax'ı bombe li, abdomen'i kısa, gözleri bariz ve iricedir. Kanatları ise Ağustos böceği kanatlarına benzeyip damarları oldukça mütebarizdir.

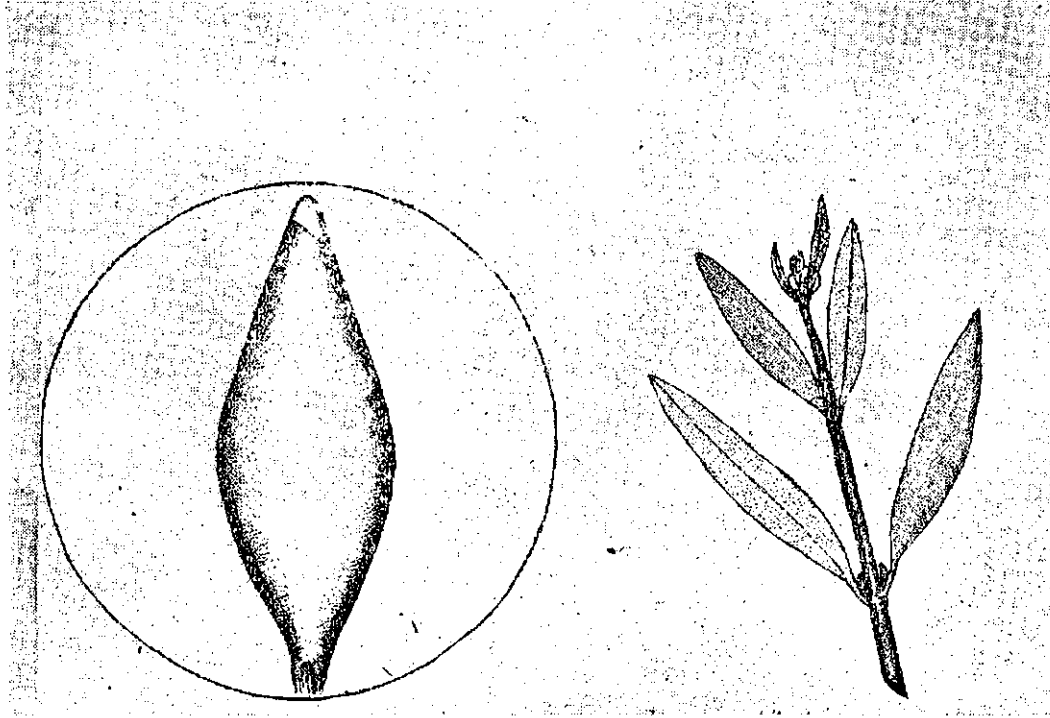

Euphyllura olivina (cont.) uyurfi (orijinal).
Resim: 1.

Yaşayışı:

Ergin dişiler zeytin ağaçlarının yapraklarında, kabuk altlarında veya diğer böceklerin açmış oldukları delikler içerisinde kışlarlar. İlbaharda yuvalarından çıkan bu erginler henüz teşekküle başlamış çiçek tomurcuklarına, tomurcuk saplarına ve taze yaprakların iç yüzüne orta damar boyunca çok sayıda yumurta bırakırlar (BALACHOWSKY L. MESNİL 1935). Müşahadelerimize göre bölgemizde şubat ortalarından itibaren erginler kışlaklarını terkedip faaliyete başlamakta, yumurtalarını sürgünlerin uçlarındaki henüz teşekkül etmeğe başlayan küçük yaprakçıklar arasına veya yaprak sap dibi ile tomurcuk arasına 2-3 lü gruplar halinde bırakmaktadır. Yumurtaların uzunluğu 0,4 mm. civarında olup iğ şeklinde en geniş yeri ise 0,14 mm. dir. Yumurtalar iik bırakıldığında mat, bilahare sarımsı bir renk almaktadır.

Müsait hava şartlarında yumurtalar 3-4 günde açılırlar (İĞRİBOZ) 1930) Çıkan nymf'ler çiçek tomurcuklarını sürgün uçlarını ve yapra saplarını emmek suretile beslenirler. Bu arada ifraz ettikleri pamuğumsu beyaz bir madde ile çiçek tomurcuklarını sararlar. Burada beslenmelerine devam ederek esas tahribatlarını yaparlar. Ve inkişaflarını 20-30 günde tamamlarlar. Senede bir kaç nesil verdiği literatürde kayıtlıdır.

Euphyllura olivina (costa)nın sürgün ucuna yumurta bıraktığı yer ve yumurtanın büyütülmüş şekli.

Zararı:

Zeytin pamuklu biti zeytinlerin çiçek tomurcuk ve saplarının öz suyunu emmek suretile zarar yapmakta ve bu zarara en fazla birinci nesil nymf'leri

sebeptir. Zararlı tarafından emilen çiçek tomurcukları sararır, kurur ve dökülürler. Bu suretle de mahsul tutumunda % 30-90 nisbetinde bir azalma olur (İĞRİBOZ 1938).

Zeytin pamuklu bitinin pislikleri şekerli maddeleri ihtiva ettiğinden yaprak ve dallar üzerinde kalarak fümajin'e sebep olan mantarların çoğalmasına bir vasat hazırlamış olurlar. Bu sebeple zeytin yaprak ve dalları siyah bir tabaka ile örtülür.

Mücadelesi:

Bu zararlıya karşı müessir ilâçları tesbit üzere Adananın Dikili köyü zeytinliklerinde ve laboratuvarında muhtelif insektisitlerle 13.4.1957 tarihinde mücadele denemeleri yapılmıştır. Denemeler yapıldığı esnada çiçek tomurcukları henüz saçma cesametinde idi. Zararlının % 80-90 nı nymf halinde olduğu ve nymf'lerin üzerlerinin henüz pamuklanmağa başladığı müşahade edilmişti.

Denemeye aşağıda isimleri ve dozları yazılı ilâçlar alınmıştır.

İlâcın adı	Müessir maddesi	Kullanılan doz
Ekatox 20	%20 Parathion	%0,1
Gusathion 4619	%20 Dithio Phosphor asidi Dimethyl esteri Benzotriazin Derivesi	%0,2
Ekatin	%20 Thiometon	%0,1
Folidol E. 605	%35 Parathion	%0,05
Shell T. E. P. P.	%40 Tetraethyl Pyro Phosphate	%0,05
Fosferno 50	%50 Parathion	%0,04
Basudin Em.	%20 Diazinon	%0,2

İlâçlanmada ağaçların her tarafının iyice ilâçlanmasına itina gösterilmiş, ilâçlanmayan kısım kalmamasına dikkat edilmiştir.

Sayımlar :

Sayımlar ilâçlamadan 6 gün sonra yapılmıştır. Ağaçların dört muhtelif cephesinden koparılan Euphyllura 'lı sürgünler üzerinde 50 çiçek tomurcuğunda mevcut canlı ve ölü nymf ve erginler tesbit edilmiştir. Ölü Euphyllura nymf'lerinin çiçek tomurcukları arasından dökülmüş olmaları ihtimali göz önüne alınarak sayım neticelerinin kıymetlendirilmesinde 50 şer tomurcuk salkımındaki canlı nymf'ler esas olarak alınmış ve Abbot formülüne tatbik edilmiştir.

$$\text{Abbot Formülü : } \frac{\text{Kontrol parselindeki canlı \% si} \times \text{ilâçlı parseldeki canlı \% si}}{\text{Kontrol parselindeki canlı \% si}} = \text{Müessiriyet \% si}$$

Tarla denemelerine muvazi olarak laboratuvar denemeleri de yapılmıştır. Zeytin pamuklu bitlerini havi dalcıklar laboratuvar da el Pülverizatörü ile tarla denemelerinde kullanılan ilâçların kendi dozları ile ilâçlanmış ve bu dalcıkların alt kısmı içi su dolu Erlenmayerlere batırılarak tomurcuk ve yaprakların pörsümemeleri temin edilmiştir. İlâçlamadan 24 saat sonra her ilâca ait asgarî 50 şer adet zararlı sayılarak bunlardan canlı ve ölümler tesbit edilmiştir. Bu sayım neticesi de Abbot formülüne göre kıymetlendirilmiştir. Laboratuvar da tabii ölüm müşahade edilmedi.

İlâcın adı	Tarla denemesi Abbot'a göre % de müesseriye	Lâboratuvar denemesi Abbot'a göre % de müesseriye
Ekatox 20	94,5	100
Gusathion 4619	88,9	100
Ekatin	88,9	100
Folidol E. 605	97,3	100
Shell T. E. P. P.	94,5	95,8
Fosferno 50	97,3	100
Basudin Em.	97,3	100
Kontrol	00,0	000

Netice olarak denemeye alınan bütün ilâçlar *Euphyllura olivina* nymf'lerine karşı gerek laboratuvar da gerekse tarla denemelerinde müessir neticeler vermiştir. Bu denemede kullanılan insektisitler muhtelif organik fosfor gurubundan olduklarına göre organik fosfor mürekkebatı diğer bütün insektisitlerin mezkûr zararlı mücadelesinde kullanılabileceği kanaatine varılmıştır. Ancak ilâçlama zamanını iyi seçerek *Euphyllura* nymf'lerinin çiçek tomurcuklarında görülmeğe başladığı devrede ilâçlamanın yapılması lâzımdır.

Summary:

Euphyllura Olivina - Life history, damage and Control trials.

Euphyllura olivina (Costa) is causing damage on olive trees in our district. Our region extends from Urfa to Antalya province in the south of Turkey.

The olive - psylla over winters as adult under the bark of the olive trees. The adults come out of hibernation early in the spring and the females deposit their eggs, two or three grouped between the bulk and Leaf stalks. The wingless nymphs suck the sap of the young buds and shoots. Thus the young buds drop down.

We have tried some organic phosphorus formulations against psyll nymphs and we have obtained very good results from these trials.

The names and the rate of application of the organic phosphorus insecticides are shown below.

Ekatox 20	%0,1
Gusathion 4619	%0,2
Ekatin 20	%0,1
Folidol E 605	%0,05
Shell TEPP.	%0,05
Phospherno 50	%0,04
Basudin EM	%0,2

Literatür:

- A. Balachowsky et L. Mesnil : Les insectes nuisible aux plantes cultivé. 1935 p. 562
- F. S. Bodenheimer : Türkiye'de ziraate ve ağaçlara zararlı olan böcekler ve bunlarla savaş hakkında bir etüd. 1941 s. 132
- İyriboz N. : Zeytin hastalıkları. 1938 S. 45